

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKIK W KRAKOWIE**

Pl. Szczepański 5, 31-011 Kraków
Tel./fax (0-12) 421-75-79, 421-74-98,

E-mail: krakow@uokik.gov.pl

RKR-61-6/13/MS-5/13

Kraków, dn. 14 czerwca 2013r.

DECYZJA Nr RKR – 8/2013

- I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 w związku z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i 3 oraz art. 24 ust. 1 i ust. 2, oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.),

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po przeprowadzeniu – wszczętego z urzędu - postępowania przeciwko anco Sp. z o.o. z siedzibą w Jarocinie pod zarzutem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

1. stosowaniu we wzorcach umowy pod nazwą:
  - a) „Umowa Nr ..... sprzedaży paliwa gazowego i o świadczenie usług dystrybucji (umowa kompleksowa)” oraz „Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego” (stosowanych do 14.11.2012)
  - b) „Umowa Nr ..... sprzedaży paliwa gazowego i o świadczenie usług dystrybucji (umowa kompleksowa)” oraz „Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego” (stosowanych od 15.11.2012)
  - c) „Umowa Nr .... o przyłączenie do sieci gazowej” postanowień umownych wpisanych na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c. do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, tj. postanowienia o treści:
    - 1) „W przypadkach spornych organem właściwym do rozstrzygnięcia sporów jest sąd właściwy dla siedziby Sprzedawcy.” (§ 5 ust. 1 wzorca a),
    - 2) „Odbiorca jest zobowiązany do: (...) niezwłocznego pisemnego zawiadomienia Sprzedawcy o zmianie swoich danych zawartych w Umowie kompleksowej, w tym miejsca stałego zameldowania lub adresu do korespondencji. W przypadku zaniedbanie tego obowiązku doręczanie przez Sprzedawcę na adres ostatnio podany przez Odbiorcę uważane będą za skuteczne.” (pkt V. ust. 1 lit. k zd. 2 OWU wzorca a),
    - 3) „Spory, jakie mogą wyniknąć z umowy, podlegać będą rozstrzygnięciu Sądu właściwego dla siedziby jednostki organizacyjnej Dostawcy Gazu.” (§ 7 ust. 3 wzorca c);
2. stosowaniu nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 w związku z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu

nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206) polegającej na rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji poprzez zamieszczenie we wzorcu umowy pod nazwą: „Umowa Nr .... o przyłączenie do sieci gazowej” postanowienia o treści:

„W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową zastosowanie mają obowiązujące przepisy prawa, a w szczególności: (...) e) Taryfa Dostawcy Gazu”,
co może powodować podjęcie przez konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął;

3. stosowaniu we wzorcach umowy pod nazwą:

- a) „Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego” (stosowanym do 14.11.2012)
- b) „Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego” (stosowanym od 15.11.2012)

postanowień uprawniających Spółkę do wstrzymania dostarczania gazu w przypadkach wykraczających poza katalog przypadków wymienionych w przepisach art. 6 ust. 3 i 3a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012r., poz. 1059), stanowiących podstawę do wstrzymania dostarczania gazu, tj. postanowień o treści:

- 1) „Sprzedawca może wstrzymać dostarczanie paliwa gazowego w przypadku (...) d) uniemożliwienia przez Odbiorcę upoważnionym przedstawicielom Sprzedawcy dostępu: - wraz z niezbędnym sprzętem do elementów sieci znajdujących się na terenie lub w obiekcie Odbiorcy w celu przeprowadzenia prac eksploatacyjnych lub usunięcia awarii sieci, - do instalacji, w tym do urządzenia pomiarowego” (pkt IV ust.2 lit d OWU wzorca a)
- 2) „Dostarczanie paliwa Gazowego może zostać wstrzymane lub ograniczone bez uprzedzenia odbiorcy, gdy (...) 4.Odbiorca uniemożliwił upoważnionym przedstawicielom Operatora dostęp, w sytuacji zagrożenia zdrowia, życia lub mienia (wraz z niezbędnym sprzętem) do elementów sieci dystrybucyjnej znajdującej się na terenie lub w Obiekcie Odbiorcy, (...) 6. Odbiorca samowolnie przyłączył się do sieci dystrybucyjnej, 7. dokonano zmiany lub uszkodzeń w gazomierzu albo zmian lub uszkodzenia plomb” (pkt VIII ust. 2. pkt 4, 6, 7 OWU wzorca b);

4. stosowaniu we wzorcach umowy pod nazwą:

- a) „Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego” (stosowanym do 14.11.2012)
- b) „Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego” (stosowanym od 15.11.2012)

postanowień uprawniających Spółkę do wypowiedzenia umowy dostarczania gazu w przypadkach, w których przepis art. 6 ust. 3a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012r., poz. 1059) nie przewiduje takiego uprawnienia, tj. postanowień o treści:

- 1) „Rozwiązanie Umowy Kompleksowej może nastąpić (...) przez pisemne oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia w wymiarze jednego miesiąca na koniec miesiąca kalendarzowego, licząc od dnia złożenia tego oświadczenia drugiej stronie.” lub w brzmieniu: „Rozwiązanie Umowy Kompleksowej może nastąpić za wypowiedzeniem przez pisemne oświadczenie złożone przez każdą ze Stron Umowy, ze skutkiem na koniec miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło doręczenie wypowiedzenia Umowy.” (pkt VII lit b OWU wzorca a) oraz pkt IX ust. 2 OWU wzorca b)

- 2) „Rozwiązanie Umowy kompleksowej może nastąpić za wypowiedzeniem przez każdą ze Stron z zachowaniem 7 dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia postanowień Umowy przez drugą Stronę, pomimo uprzedniego wezwania jej do zaniechania naruszeń i usunięcia ich skutków w wyznaczonym, odpowiednim terminie” (pkt IX. ust. 3 OWU wzorca a);

w wyniku którego uprawdopodobniono, że anco Sp. z o.o. z siedzibą w Jarocinie stosuje praktykę, o jakiej mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i 3 oraz art. 24 ust. 1 i ust. 2 powołanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz przyjęło zobowiązanie Spółki do podjęcia działań zmierzających do zaniechania naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez wprowadzenie nowych zmienionych wzorców umowy, z których zostaną wykreślone kwestionowane postanowienia oraz aneksowanie zawartych umów,

nakłada się na anco Sp. z o.o. z siedzibą w Jarocinie **obowiązek wykonania tego zobowiązania** poprzez:

- zaniechanie stosowania we wzorcach umownych kwestionowanych postanowień poprzez wprowadzenia nowych wzorców umowy w stosunku do nowych odbiorców gazu w trybie art. 5 ust. 5 Prawa energetycznego w terminie do dnia 31.07.2013r.
- zmianę, w drodze aneksów albo przy zastosowaniu trybu art. 5 ust. 5 Prawa energetycznego, umów zawartych w oparciu o wzorce zawierające kwestionowane zapisy umów z dotychczasowymi odbiorcami w terminie do 31.12.2013r.

- II. Na podstawie art. 28 ust. 3 w związku z art. 33 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.)

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się na anco Sp. z o.o. z siedzibą w Jarocinie **obowiązek złożenia sprawozdania z wykonania zobowiązania** nałożonego w pkt I sentencji decyzji w terminie do dnia 15.01.2014r., które powinno zawierać:

- 1) informację o liczbie konsumentów, którym w terminie wyznaczonym w pkt. I niniejszej decyzji, doręczono propozycje zawarcia aneksów do obowiązujących umów lub zmiany tych umów, w trybie art. 5 ust. 5 Prawa energetycznego
- 2) informację o liczbie konsumentów, którym w terminie wyznaczonym w pkt. I niniejszej decyzji, nie doręczono propozycji zawarcia aneksów do obowiązujących umów albo propozycji zmiany tych umów, wraz z wyjaśnieniem, czym spowodowany jest taki stan rzeczy;
- 3) informację na temat liczby nowych umów zawartych na podstawie wzorców zmienionych zgodnie obowiązkiem nałożonym w pkt I. niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

W związku z prowadzonym badaniem wzorców umowy stosowanych w obrocie z konsumentami na rynku gazu sieciowego Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji

i Konsumentów – zwany dalej „Prezesem UOKiK” – dokonał w ramach prowadzonego postępowania wyjaśniającego analizy wzorców umowy stosowanych przez anco Sp. z o.o. z siedzibą w Jarocinie – zwaną dalej „Spółką”. Przedmiotem badania było wstępne ustalenie, czy warunki umów zawieranych w obrocie z konsumentami przez tego przedsiębiorcę nie naruszają chronionych prawem interesów konsumenta, tj. czy są zgodne z przepisami powołanej na wstępie ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) – zwanej dalej „ustawą o ochronie (...)”.

W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono, że Spółka zawiera w obrocie gospodarczym, w tym z konsumentami, umowy w oparciu o jednolite wzorce umowy pod nazwą:

- a) „Umowa Nr ..... sprzedaży paliwa gazowego i o świadczenie usług dystrybucji (umowa kompleksowa)” oraz „Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego” (stosowane do 14.11.2012)
- b) „Umowa Nr ..... sprzedaży paliwa gazowego i o świadczenie usług dystrybucji (umowa kompleksowa)” oraz „Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego” (stosowane od 15.11.2012)
- c) „Umowa Nr .... o przyłączenie do sieci gazowej”

Przeprowadzona analiza wykazała, że w przedmiotowych wzorcach umowy stosowanych przez Spółkę zawarte są postanowienia które zostały wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. – zwanego dalej „Rejestrem” oraz zapis mogący wprowadzać konsumentów w błąd co do charakteru prawnego taryfy i naruszać prawo konsumenta do rzetelnej, prawdziwej informacji, którego stosowanie może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową określoną w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 w związku z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206) – zwanej dalej „ustawą o przeciwdziałaniu (...)”. Ponadto we wzorcach zamieszczone zostały zapisy, których stosowanie może być bezprawne z uwagi na możliwość naruszenia art. 6 ust. 3 i 3a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012r., poz. 1059) – zwanej dalej „Prawem energetycznym”.

Mając powyższe na uwadze, postanowieniem nr RKR-45/2013 z dnia 27.02.2013r. Prezes UOKiK wszczął z urzędu postępowanie pod zarzutem stosowania przez anco Sp. z o.o. z siedzibą w Jarocinie, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 3 oraz art. 24 ust. 1 i 2 powołanej ustawy o ochronie (...), polegających na stosowaniu w w/w wzorcach umowy wykorzystywanych przez tę Spółkę postanowień umownych wpisanych na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c. do Rejestru, zapisu stanowiącego nieuczciwą praktykę rynkową zakazaną w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 w związku z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu (...) oraz zapisów naruszających art. 6 ust. 3 i 3a Prawa energetycznego.

Odpowiadając na zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz na wezwanie do udzielenie wyjaśnień, Spółka w piśmie z dnia 15.03.2013r. potwierdziła fakt stosowania wzorców umowy o treści zakwestionowanej przez Prezesa UOKiK. Ponadto Spółka poinformowała, że aprobeje stanowisko i zastrzeżenia Prezesa UOKiK odnośnie zakwestionowanych postanowień w stosowanych dotychczas wzorcach umów. W związku z powyższym stwierdziła,

iż zobowiązuje się zaniechać stosowanej praktyki i dokonać zmiany kwestionowanych wzorców umów poprzez:

- 1) wprowadzenie zmienionych wzorców umowy, w których zostaną zmienione albo wykreślone kwestionowane postanowienia w terminie do dnia 31.07.2013r. oraz
- 2) zmianę w drodze aneksów umów zawartych w oparciu o wzorce zawierające kwestionowane zapisy z dotychczasowymi odbiorcami w terminie do 31.12.2013r., a przy zastosowaniu trybu art. 5 ust. 5 Prawa energetycznego w terminie do dnia 31.07.2013r.

oraz wnosi o wydanie decyzji zobowiązującej w trybie art. 28 ustawy o ochronie (...). Na dowód tego Spółka przedłożyła projekty nowych wzorców umowy, które nie zawierają postanowień wskazanych w sentencji postanowienia o wszczęciu postępowania i niniejszej decyzji.

Analiza przedłożonych projektów wykazała, że:

1. Postanowienie wskazane w pkt I.1.1) sentencji decyzji zostało wykreślone, a pozostałe postanowienia wskazane w pkt I.1.2) I.1.3) sentencji decyzji zostały zmienione i otrzymały odpowiednio brzmienie:
  - *„Odbiorca jest zobowiązany do niezwłocznego pisemnego zawiadomienia Sprzedawcy o zmianie następujących danych: imienia nazwiska, danych adresowych, w tym adresu do korespondencji, adresu e-mail, numeru telefonu, tytułu prawnego do Obiektu.”*
  - *„Spory, jakie mogą wynikać z Umowy, będą podlegać rozstrzygnięciu przez właściwe Sądy powszechne.”*
2. Postanowienie wskazane w pkt I.2. sentencji decyzji zostało zmienione poprzez wykreślenie zapisu *„(...) e) Taryfa Dostawcy Gazu”*
3. Postanowienia wskazane w pkt I.3. sentencji decyzji zostały zmienione i otrzymały brzmienie:

„Dostarczanie Paliwa gazowego może zostać wstrzymane bez uprzedzenia odbiorcy, gdy:

  - 2.1. w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że instalacja gazowa znajdująca się u Odbiorcy stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia, życia albo środowiska,*
  - 2.2. w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że nastąpił Nielegalny pobór Paliwa gazowego,*
  - 2.3. przewidują to obowiązujące przepisy prawa”*
4. Postanowienia wskazane w pkt I.4. sentencji decyzji zostały zmienione i otrzymały odpowiednio brzmienie:
  1. *„Rozwiązanie Umowy przez Odbiorcę może nastąpić za wypowiedzeniem przez pisemne oświadczenie złożone Sprzedawcy, ze skutkiem na koniec miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło doręczenie wypowiedzenia Umowy. Odbiorca wypowiadający umowę może wskazać późniejszy termin wypowiedzenia”*

2. *„W przypadkach, o których mowa w pkt VII ust. 1.2. Sprzedawca może rozwiązać umowę z zachowaniem siedmiodniowego (7) dniowego okresu wypowiedzenia”*

Pkt 2 odwołuje się do postanowienia, które uprawnia przedsiębiorcę do wstrzymania dostarczania gazu, gdy odbiorca zwleka z zapłatą za pobrane paliwo gazowe albo świadczone usługi co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności, co odpowiada treści art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego.

Postanowieniem RKR-46/2013 z dnia 22.02.2013r. Prezes UOKiK z urzędu zaliczył w poczet dowodów informacje przesłane przez Spółkę w toku postępowania wyjaśniającego o sygnaturze RKR-403-22/12/MS.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

Spółka prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000024614. Zakres prowadzonej przez nią działalności obejmuje m.in. zawieranie umów o przyłączenie do sieci gazowej. W kontaktach z klientami, w tym z konsumentami, Spółka posługuje się wzorcami umowy pod nazwą:

- a) *„Umowa Nr ..... sprzedaży paliwa gazowego i o świadczenie usług dystrybucji (umowa kompleksowa)” oraz „Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego” (stosowane do 14.11.2012)*
- b) *„Umowa Nr ..... sprzedaży paliwa gazowego i o świadczenie usług dystrybucji (umowa kompleksowa)” oraz „Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego” (stosowane od 15.11.2012)*
- c) *„Umowa Nr .... o przyłączenie do sieci gazowej”*

Umowy z konsumentami są zawierane w formie pisemnej. Doręczane klientom, w tym konsumentom, wzorce umów są sporządzane przez Spółkę przed zawarciem umowy i zawierają gotowe jednolite postanowienia. Oznacza to, iż Spółka stosuje w obrocie konsumenckim wzorce umów. Analiza wskazanych wyżej dokumentów pozwoliła na postawienie Spółce zarzutu naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez:

1. zamieszczenie w w/w wzorcach umowy postanowień o następującej treści:
  - 1) *„W przypadkach spornych organem właściwym do rozstrzygnięcia sporów jest sąd właściwy dla siedziby Sprzedawcy.” (§ 5 ust. 1 wzorca a),*
  - 2) *„Odbiorca jest zobowiązany do: (...) niezwłocznego pisemnego zawiadomienia Sprzedawcy o zmianie swoich danych zawartych w Umowie kompleksowej, w tym miejsca stałego zameldowania lub adresu do korespondencji. W przypadku zaniedbanie tego obowiązku doręczanie dokonywane przez Sprzedawcę na adres ostatnio podany przez Odbiorcę uważane będą za skuteczne.” (pkt V. ust. 1 lit. k zd. 2 OWU wzorca a),*
  - 3) *„Spory, jakie mogą wynikać z umowy, podlegać będą rozstrzygnięciu Sądu właściwego dla siedziby jednostki organizacyjnej Dostawcy Gazu.” (§ 7 ust. 3 wzorca c).*

2. stosowanie nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 w związku z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu (...) polegającej na rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji poprzez zamieszczenie we wzorcu pod nazwą: „Umowa Nr .... o przyłączenie do sieci gazowej” postanowienia o treści: „W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową zastosowanie mają obowiązujące przepisy prawa, a w szczególności: (...) e) Taryfa Dostawcy Gazu”.
3. stosowanie w w/w wzorcach umowy postanowień uprawniających Spółkę do wstrzymania dostarczania gazu albo do wypowiedzenia umowy dostarczania gazu w przypadkach wykraczających poza katalog przypadków wymienionych w przepisach art. 6 ust. 3 i 3a Prawa energetycznego.

W tym miejscu należy zauważyć, iż do Rejestru zostały wpisane na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c. postanowienia, które są tożsame z przedmiotowymi klauzulami zakwestionowanymi przez Prezesa UOKiK. Są to postanowienia o następującej treści (według numeracji sentencji decyzji):

Ad I.1. i I.3.

- „Wszelkie sprawy jakie mogą powstać w związku z realizacją umowy strony będą rozstrzygać w drodze negocjacji, a w przypadku niemożności osiągnięcia porozumienia przez Sąd miejscowo właściwy dla siedziby ZEORK S.A.” (wpis nr 353 dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 18.10.2004r. sygn. akt XVII Amc 101/03),

Ad I.2.

- „W przypadku zmiany adresu, każda ze stron zobowiązana jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o tym drugą stronę. W przypadku nie powiadomienia o zmianie adresu, korespondencja kierowana na ostatni znany adres będzie uznawana za skutecznie doręczoną.” (wpis nr 1207 dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 16.04.2007r., sygn. akt XVII Amc 43/06),
- „Oświadczenia i zawiadomienia Activ Investment przesłane Kupującemu na podany adres do korespondencji uważa się za skutecznie doręczone. Kupujący zobowiązany jest w trakcie trwania niniejszej Umowy do natychmiastowego zawiadomienia Activ Investment o każdej zmianie adresu swego miejsca zamieszkania, pod rygorem uznania za skutecznie doręczone oświadczeń i zawiadomień Activ Investment przesłanych Kupującemu na adres wskazany w niniejszej umowie.” (wpis nr 1482 dokonany na podstawie wyroku SOKiK z dnia 20.05.2008r., sygn. akt XVII Amc 107/07),

Zgodnie z obowiązującymi przepisami taryfy stosowane przez przedsiębiorstwa energetyczne, w tym świadczące usługi dystrybucji gazu nie są powszechnie obowiązującymi aktami prawnymi, lecz są one wzorcami umowy szczególnego rodzaju, które podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 2 Prawa energetycznego.

Przepis art. 6 ust. 3 Prawa energetycznego stanowi, że przedsiębiorstwo energetyczne może wstrzymać dostarczanie paliw gazowych, jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli, stwierdzono, że:

- instalacja znajdująca się u odbiorcy stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia albo środowiska;
- nastąpił nielegalny pobór paliw gazowych.

Ponadto przedsiębiorstwo energetyczne może wstrzymać dostarczanie gazu - na mocy art. 6 ust. 3a tej - w przypadku, gdy odbiorca zwleka z zapłatą za pobrany gaz albo świadczone usługi co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności.

Mając powyższe ustalenia na uwadze Prezes UOKIK zważył, co następuje:

Treść art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie (...) ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów, podejmowanej w interesie publicznym. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej ustawie jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców - naruszając jej przepisy – stanowią potencjalne zagrożenie interesu publicznego. Niniejsze postępowanie dotyczy treści wzorców umowy stosowanych przez Spółkę wobec nieograniczonego kręgu adresatów, tj. wszystkich zainteresowanych ich treścią aktualnych i potencjalnych klientów przedsiębiorstwa energetycznego, którym - na gruncie art. 4 ust. 11 ustawy o ochronie (...) - przysługuje status konsumenta. Zdaniem Prezesa UOKIK rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą albo mogli być klientami Spółki. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż każde naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa UOKIK działań przewidzianych w ustawie o ochronie (...). W tym stanie rzeczy przyjąć należy, iż do oceny stanu faktycznego niniejszej sprawy zastosowanie mają przepisy w/w ustawy, a dotyczące jej postępowanie prowadzone było w interesie publicznym.

Stosownie do treści art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...) – przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Aby możliwe było zatem stwierdzenie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, niezbędne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

1. działania przedsiębiorcy winny mieć bezprawny charakter, tzn. być sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych, a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, a jednocześnie
2. działania te muszą naruszać zbiorowe interesy konsumentów.

Odnosząc się do pierwszej z przesłanek art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...), tj. bezprawności działań przedsiębiorcy, stwierdzić należy, iż bezprawność rozumie się jako sprzeczność zachowania danego podmiotu z przepisami prawa oraz zasadami współżycia społecznego. Chodzi tu mianowicie o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym, jako całością. Jako „bezprawne” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie

administracyjnym. „Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia przeto bezprawności działania wystarczy ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa.” (vide: „Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz”, pod redakcją J. Szwejki, Wydawnictwo CH BECK, 2000, s.117 – 118). Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, tzn. niezależnym od wystąpienia szkody, czy zaistnienia zamiaru po stronie podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Podkreślenia wymaga okoliczność, że przepisy w/w ustawy o ochronie (...) nie definiują pojęcia bezprawności działań przedsiębiorcy, na co zwrócił uwagę SOKiK w wyroku z dnia 23.06.2006r. (sygn. akt XVIII Ama 32/05), stwierdzając, iż art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) z 15 grudnia 2000r. – którego odpowiednikiem w ustawie o ochronie (...) z dnia 16 lutego 2007r. jest art. 24 ust. 2 – nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem. Analizując powyższą przesłankę należy mieć na uwadze, iż zarzut bezprawnego działania przedsiębiorcy w przedmiotowej sprawie dotyczy także stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych- tj. naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 3 tej ustawy o ochronie (...) oraz naruszenie art. 6 ust. 3 i 3a Prawa energetycznego.

Niemniej jednak, ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w jednym przypadku art. 24 ust. 2 pkt 1 wprost identyfikuje działanie przedsiębiorcy jako bezprawne – mianowicie, działanie polegające na stosowaniu postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone i wpisanych do Rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK, co SOKiK potwierdził w innym wyroku z dnia 25.03.2004r. (sygn. akt XVII Ama 51/03), stwierdzając, że można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustalą się, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Zatem wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorzec umowy zawierający postanowienia o treści już wpisanej do Rejestru stanowi wystarczającą przesłankę do stwierdzenia bezprawności działania tego przedsiębiorcy.

Ad I.1.

Do stwierdzenia praktyki, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...) konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa UOKiK Rejestru. Pokreślenia wymaga, że wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ — 479⁴⁵ k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie — Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do Rejestru. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w Rejestrze jest to, że posłużenie się

nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do Rejestru oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych, tj. stosowanych także przez innych przedsiębiorców. Prezes UOKiK może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do Rejestru, bez względu na to, czy wpis dotyczy tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie, czy też nie. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2.12.2005r. (sygn. akt VI ACa 760/05) wskazał, że zgodnie z art. 23 a ust. 2 [art. 24 ust. 2 aktualnej ustawy – przyp. własny UOKiK] poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 z późn. zm.) praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się postanowieniem wpisanym do Rejestru w oderwaniu od zagadnienia, czy wpis do Rejestru powstał w związku ze stosowaniem wzorca umowy przez ten podmiot, co do którego bada się stosowanie praktyki. Sąd wskazał też, że naruszenie interesów konsumentów może nastąpić w wyniku działań podmiotów, które stosują klauzule abuzywne wpisane do Rejestru, przy czym wpis do Rejestru związany jest z działaniami innych kontrahentów konsumentów. Analogicznie orzekł Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 29.09.2005r. (sygn. akt VI ACa 381/05), gdzie powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19.12.2003r. (sygn. akt III CZP 95/03), stwierdził, że wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c., od chwili wpisania do odpowiedniego Rejestru, skutek także wobec osób trzecich. Zgodnie ze stanowiskiem SOKiK wyrażonym w wyroku z dnia 25.05.2005r. (sygn. akt XVII Ama 46/04), dla uznania, iż określona klauzula jest niedozwolonym postanowieniem umownym wpisanym do Rejestru klauzul niedozwolonych wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do Rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame. Takie stanowisko zajął także Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 13.07.2006r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)*”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a uokik [obecnie art. 24 – przyp. własny UOKiK] obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przedstawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a uokik znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...)*”. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do Rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia wzorców umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do Rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że zakwestionowane przez Prezesa UOKiK zapisy wzorca umowy stosowane przez Spółkę przy świadczeniu usług przyłączania do sieci gazowej, są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami SOKiK wymienionymi w niniejszej decyzji i wpisanych do Rejestru. Dodatkowo podkreślenia wymaga okoliczność, że wszystkie postanowienia wpisane do Rejestru, które zostały wskazane w niniejszej decyzji oraz postanowienia wskazane w sentencji decyzji dotyczą zaspokajaniem potrzeb bytowych konsumentów.

Postanowienia wskazane w pkt I.1.1) oraz pkt I.1.3) sentencji decyzji o treści: „*W przypadkach spornych organem właściwym do rozstrzygania sporów jest sąd właściwy dla siedziby Sprzedawcy.*” oraz „*Spory, jakie mogą wynikać z umowy, podlegać będą rozstrzygnięciu Sądu właściwego dla siedziby jednostki organizacyjnej Dostawcy Gazu.*” są – w ocenie Prezesa UOKiK - tożsame z treścią postanowienia „*Wszelkie sprawy jakie mogą powstać w związku z realizacją umowy strony będą rozstrzygać w drodze negocjacji, a w przypadku niemożności osiągnięcia porozumienia przez Sąd miejscowo właściwy dla siedziby ZEORK S.A.*” wpisanego do Rejestru pod pozycją 353.

Zacytowane powyżej postanowienia oraz postanowienie wpisane do Rejestru są niedozwolonymi postanowieniami umownymi z uwagi na niekorzystny dla konsumentów sposób określenia właściwości sądu. Takie postanowienia były już wielokrotnie kwestionowane przez SOKiK. Tytułem przykładu można wskazać postanowienia o treści: „*Spory wynikające z wykonania tej umowy rozstrzygać będzie Sąd właściwy dla siedziby spółki.*” (vide: wyrok SOKiK z dnia 23.11.2006r., sygn. akt XVII Amc 156/05, wpis do Rejestru nr 1007), „*Spory, mogące wynikać na tle realizacji niniejszej umowy będą rozstrzygane przez sąd właściwy dla siedziby Wykonawcy*” (vide: wyrok SOKiK z dnia 24.04.2006r., sygn. akt XVII Amc 107/04, wpis do Rejestru nr 784), „*Sądem właściwym do rozstrzygnięcia sporów mogących wynikać na tle stosowania niniejszej umowy jest Sąd Rejonowy w Bielsku Białej lub Sąd Okręgowy w Bielsku Białej, w zależności od wartości wynikłego przedmiotu sporu.*” (vide: wyrok SOKiK z dnia 7.09.2007r., sygn. akt XVII Amc 92/07, wpis do Rejestru 1404), w wypadku których SOKiK uznał za niedozwolone postanowienia zawierające klauzule prorogacyjne, stosowane w obrocie z konsumentami przez przedsiębiorców działających w różnych branżach gospodarki. Podzielając stanowisko Prezesa UOKiK, SOKiK uznał, że kwestię właściwości sądu w sprawach cywilnych określają przepisy k.p.c. - sądem właściwym do rozpatrzenia wniesionego powództwa jest zgodnie z art. 27 k.p.c. sąd ogólnej właściwości pozwanego lub zgodnie z art. 34 k.p.c. i sąd miejsca wykonania umowy (właściwość przemienna) - i zgodnie z art. 385³ pkt 23 k.c. nie mogą być one w tym zakresie wyłączane, ponieważ mogą stanowić dodatkową dolegliwość dla konsumenta, a także ograniczać realizację przysługujących mu praw. Treść analizowanych postanowień w ten sam sposób kształtuje stosunki między stronami umowy w zakresie właściwości sądowej w przypadku występowania sporów, tj. narzuca właściwość, która w poszczególnych przypadkach może być inna, niż ta wynikająca z właściwych przepisów k.p.c. Z tych też względów Prezes UOKiK uznał zakwestionowane postanowienia za tożsame z postanowieniem powołany w sentencji decyzji wpisanym do Rejestru pod poz. 353, mimo pewnych odmienności wynikających z różnic w sformułowaniu i użytych zwrotów porównywanych klauzul.

Również postanowienie wskazane w pkt I.1.2) sentencji decyzji o treści: „*Odbiorca jest zobowiązany do: (...) niezwłocznego pisemnego zawiadomienia Sprzedawcy o zmianie swoich danych zawartych w Umowie kompleksowej, w tym miejsca stałego*”

zameldowania lub adresu do korespondencji. W przypadku zaniedbanie tego obowiązku doręczenia dokonywane przez Sprzedawcę na adres ostatnio podany przez Odbiorcę uważane będą za skuteczne.” jest – w ocenie Prezesa UOKiK - tożsame z treścią postanowień wpisanych do Rejestru pod pozycją 1207 oraz 1482, które zostały wymienione powyżej w treści decyzji. Postanowienia te o treści: „W przypadku zmiany adresu, każda ze stron zobowiązana jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o tym drugą stronę. W przypadku nie powiadomienia o zmianie adresu, korespondencja kierowana na ostatni znany adres będzie uznawana za skutecznie doręczoną.” (vide: wyrok SOKiK z dnia 16.04.2007r., sygn. akt XVII Amc 43/06) oraz „Oświadczenia i zawiadomienia Activ Investment przesłane Kupującemu na podany adres do korespondencji uważa się za skutecznie doręczone. Kupujący zobowiązany jest w trakcie trwania niniejszej Umowy do natychmiastowego zawiadomienia Activ Investment o każdej zmianie adresu swego miejsca zamieszkania, pod rygorem uznania za skutecznie doręczone oświadczeń i zawiadomień Activ Investment przesłanych Kupującemu na adres wskazany w niniejszej umowie.” (vide: wyrok SOKiK z dnia 20.05.2008r., sygn. akt XVII Amc 107/07) zostały uznane przez SOKiK za niedozwolone, albowiem Sąd podzielił w pełni stanowisko Prezesa UOKiK, że są one niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385³ pkt 9 k.c. Analogicznie SOKiK uznał niedozwolone postanowienie o treści: „W przypadku zwrotu pisma wysłanego na adres podany na wstępie niniejszej umowy bądź na adres korespondencyjny podany przez Nabywcę na piśmie z adnotacją: "nie podjęte w terminie", "adresat nieznan", "adresat zmienił adres" lub inną równoznacznością, uznawać się będzie, że adresat został powiadomiony prawidłowo i prawnie skutecznie.” (vide: wyrok SOKiK z dnia 17.10.2006r., sygn. akt XVII Amc 122/05). Przepis ten uznaje za niedozwolone postanowienie, które przyznaje kontrahentowi konsumenta uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy. W kwestionowanym postanowieniu Spółka zastrzegła że wysyłanie zawiadomień, w tym także oświadczeń woli, na znany adres konsumenta będzie równoznaczne z ich doręczeniem konsumentowi. Oznacza to, iż tylko Spółka – jako twórca wzorca umowy – de facto decyduje o skuteczności doręczeń i wynikających z nich skutków prawnych. Takie działanie narusza standardy prawne wynikające z przepisów kodeksu cywilnego oraz obowiązujących w obrocie dobrych obyczajów. Stosownie bowiem do treści art. 61 § 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. W razie wątpliwości, czy oświadczenie zostało złożone prawidłowo, a jego treść wywołuje przewidziane skutki prawne, podmiotem właściwym do rozstrzygnięcia tych kwestii jest sąd powszechny, a nie twórca wzorca, który – korzystając z przewagi kontraktowej - narzuca swoim kontrahentom treść wzorca. Za niedopuszczalne w obrocie, zwłaszcza konsumenckim i sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać zapisy wprowadzające doręczenie zastępcze lub domniemanie doręczenia, które należą do prawa procesowego i nakładają na osoby trzecie określone obowiązki związane z dostarczeniem stronom postępowania pism procesowych. A zatem analizowane postanowienie – mimo pewnych różnic semantycznych – jest tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru zarówno pod względem treści, stanu faktycznego oraz naruszają interesy konsumentów, umożliwiając Przedsiębiorcy działanie w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami.

Ad I.2.

Do stwierdzenia praktyki, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie (...) konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje nieuczciwe praktyki rynkowe. Zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu (...) praktyka rynkowa stosowana przez

przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę wprowadzającą w błąd (ust. 2). Natomiast - stosownie do art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Wprowadzające w błąd działanie może w szczególności polegać na rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji.

Obowiązek rzetelnego informowania przez przedsiębiorców konsumentów o istotnych okolicznościach związanych z nabywanym produktem, w szczególności o jego cechach, parametrach techniczno-eksploatacyjnych, cenie, ewentualnym istnieniu szczególnej korzyści cenowej związanej z zakupem danego towaru obejmuje wszystkie etapy sprzedaży, począwszy od przekazów reklamowych, których celem jest zainteresowanie potencjalnych nabywców ofertą handlową przedsiębiorcy, aż do momentu zawarcia umowy, której przedmiotem będzie nabycie towaru. Powyższy obowiązek obejmuje również – w przypadku usług, których świadczenie podlega szczególnemu reżimowi prawnemu, jak np. dostarczanie i dystrybucja gazu – wskazanie powszechnie obowiązujących aktów prawnych określających prawa i obowiązki stron umowy oraz innych regulacji określających zasady świadczenia tych usług, jak w niniejszej sprawie taryf. Szczególne znaczenie ma początkowa faza sprzedaży, gdyż właśnie na tym etapie podejmowane przez profesjonalistów działania, a zwłaszcza treść oferowanych przez nich konsumentom wzorców umowy, mogą wpłynąć na decyzje konsumentów w zakresie zakupu towarów.

Spółka wprowadziła do wzorca umowy pod nazwą „Umowa Nr .... o przyłączenie do sieci gazowej” zapis wymieniony w pkt I.2. sentencji decyzji w brzmieniu:

„W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową zastosowanie mają obowiązujące przepisy prawa, a w szczególności: (...) e) Taryfa Dostawcy Gazu

który może sugerować, iż taryfa jest powszechnie obowiązującym aktem prawnym, podczas gdy w rzeczywistości jest ona wzorcem umowy szczególnego rodzaju, ponieważ podlega zatwierdzeniu przez Prezesa URE na podstawie powołanego wyżej art. 23 ust. 2 pkt 2 Prawa energetycznego. Działanie takie może wprowadzać konsumentów w błąd co do charakteru prawnego taryfy i niewątpliwie narusza prawo konsumenta do rzetelnej, prawdziwej informacji. Może też wpływać na postrzeganie i ocenę oferty Spółki, a tym samym może prowadzić do istotnego zniekształcenia zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta, a więc jego decyzji dotyczącej umowy.

Ad I.3. oraz I.4.

Do stwierdzenia praktyki, określonej w art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...) konieczne jest wykazanie, iż działanie przedsiębiorcy jest bezprawne, tj. sprzeczne z szeroko rozumianym porządkiem prawnym lub dobrymi obyczajami. W przedmiotowej sprawie Spółka zamieściła we wzorcach umowy pod nazwą: „Ogólne warunki umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego” postanowienia, przyznające jej uprawnienia do wstrzymania dostarczania gazu albo wypowiedzenia umowy dostarczania gazu, których treść wykracza

poza katalog przypadków wymienionych w przepisach art. 6 ust. 3 i 3a Prawa energetycznego.

W przypadku wstrzymania dostarczania gazu - zgodnie z treścią art. 6 ust. 3 Prawa energetycznego - przedsiębiorstwo energetyczne, w tym Spółka, może wstrzymać dostarczanie paliw gazowych, wyłącznie w przypadku, jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że:

- instalacja znajdująca się u odbiorcy stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia albo środowiska;
- nastąpił nielegalny pobór paliw gazowych.

Ponadto przedsiębiorstwo energetyczne może wstrzymać dostarczanie gazu - na mocy art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego - w przypadku, gdy odbiorca zwleka z zapłatą za pobrany gaz albo świadczone usługi co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności.

Kwestia okoliczności uprawniających przedsiębiorstwo energetyczne, w tym Spółkę, do rozwiązania umowy dostarczania gazu nie została uregulowana w przepisach powołanego Prawa energetycznego. Nadto wymaga podkreślenia szczególny charakter tej usługi, zaspokajającej bytowe potrzeby konsumentów oraz konieczność zapewnienia konsumentom możliwości dostarczania gazu w sposób ciągły i nieprzerwany. Z tego względu należy przyjąć, że rozwiązanie umowy dostarczania gazu przez przedsiębiorstwo energetyczne winno być dopuszczalne jedynie w tych przypadkach, w których przedsiębiorstwo to jest uprawnione do wstrzymania dostarczania gazu. Zważyć bowiem należy, iż w każdym przypadku rozwiązanie przedmiotowej umowy powoduje lub prowadzi do wstrzymania dostarczania gazu, które – w świetle powołanych wyżej przepisów Prawa energetycznego – podlega reglamentacji i może nastąpić wyłącznie w przypadkach enumeratywnie wymienionych w tej ustawie.

Tymczasem Spółka zamieściła w przedmiotowym wzorcu umowy postanowienia zawierające własny katalog przypadków uprawniających ją do wstrzymania lub ograniczenia dostarczania gazu albo wypowiedzenia umowy dostarczania gazu. Oceniając ten katalog, Prezes UOKIK uznał, że w przypadku czterech postanowień Spółka wykroczyła poza ustawowy katalog przesłanek wstrzymania dostarczania gazu określony w powołanych przepisach art. 6 ust. 3 i 3a Prawa energetycznego. W szczególności zastrzeżenia wzbudziły odpowiednio postanowienia pkt IV ust.2 lit d oraz pkt VIII ust. 2. pkt 4, 6, 7 wzorców wskazanych w pkt I.3. sentencji decyzji) o treści:

1. „Sprzedawca może wstrzymać dostarczanie paliwa gazowego w przypadku (...) d) uniemożliwienia przez Odbiorcę upoważnionym przedstawicielom Sprzedawcy dostępu: - wraz z niezbędnym sprzętem do elementów sieci znajdujących się na terenie lub w obiekcie Odbiorcy w celu przeprowadzenia prac eksploatacyjnych lub usunięcia awarii sieci, - do instalacji, w tym do urządzenia pomiarowego” ;
2. „Dostarczanie paliwa Gazowego może zostać wstrzymane lub ograniczone bez uprzedzenia odbiorcy, gdy (...) 4. Odbiorca uniemożliwił upoważnionym przedstawicielom Operatora dostęp, w sytuacji zagrożenia zdrowia, życia lub mienia (wraz z niezbędnym sprzętem) do elementów sieci dystrybucyjnej znajdującej się na terenie lub w Obiekcie Odbiorcy, (...) 6. Odbiorca samowolnie przyłączył się do sieci dystrybucyjnej, 7. dokonano zmiany lub uszkodzeń w gazomierzu albo zmian lub uszkodzenia plomb”.

W przypadku tych postanowień Spółka rozszerzyła zakres ustawowych przesłanek uznając, że każde „zagrożenie zdrowia, życia lub mienia” uprawnia ją do wstrzymania lub ograniczenia dostarczania gazu, podczas gdy obowiązujące przepisy uprawniają do takiego działania wyłącznie w przypadku, gdy instalacja znajdująca się u odbiorcy stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia albo środowiska (art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy). W kolejnych dwóch przypadkach stwierdzić należy, że zarówno samowolne przyłączenie do sieci gazowej, jak i zmiany lub uszkodzenie gazomierza nie mogą zostać uznane za tożsame z nielegalnym poborem gazu, o którym mowa art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy. Również uniemożliwienie dostępu do sieci gazowej pracownikom Spółki nie stanowi przesłanki uzasadniającej wstrzymanie dostarczania gazu. Zatem działanie Spółki w zakresie, w którym wykracza ono poza ustawowe upoważnienie do wstrzymania dostarczania gazu, należy uznać za działanie bezprawne i stanowiące przez to praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zakazaną na mocy art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu (...).

Również odpowiednio postanowienia pkt VII lit b i pkt IX ust. 2 oraz pkt IX. ust. 3 wzorców wskazanych w pkt I.4. sentencji decyzji o treści:

1. *„Rozwiązanie Umowy Kompleksowej może nastąpić (...) przez pisemne oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia w wymiarze jednego miesiąca na koniec miesiąca kalendarzowego, licząc od dnia złożenia tego oświadczenia drugiej stronie” lub w brzmieniu: „Rozwiązanie Umowy Kompleksowej może nastąpić za wypowiedzeniem przez pisemne oświadczenie złożone przez każdą ze Stron Umowy, ze skutkiem na koniec miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło doręczenie wypowiedzenia Umowy”;*
2. *„Rozwiązanie Umowy kompleksowej może nastąpić za wypowiedzeniem przez każdą ze Stron z zachowaniem 7 dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia postanowień Umowy przez drugą Stronę, pomimo uprzedniego wezwania jej do zaniechania naruszeń i usunięcia ich skutków w wyznaczonym, odpowiednim terminie”.*

posiadają – w ocenie Prezesa UOKIK – bezprawny charakter. Przyjmując, że rozwiązanie umowy dostarczania gazu przez przedsiębiorstwo energetyczne, w tym także przez Spółkę, może nastąpić jedynie w przypadkach, w których przepisy Prawa energetycznego dopuszczają możliwość wstrzymania dostarczania gazu, stwierdzić należy, iż zamieszczenie przez Spółkę w stosowanym przez siebie wzorcu umowy postanowień uprawniających ją do wypowiedzenia umowy dostarczania gazu, nawet w przypadku rażącego naruszenia postanowień umowy przez odbiorcę, w tym konsumenta, nie znajduje umocowania w obowiązujących przepisach Prawa energetycznego. Również zamieszczenie przez Spółkę w stosowanych przez siebie wzorcach umowy postanowień uprawniających każdą ze stron do wypowiedzenia umowy z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia oraz w przypadku rażącego naruszenia postanowień umowy przez drugą stronę umowy nie znajduje umocowania w obowiązujących przepisach Prawa energetycznego. W przypadku przyznania odbiorcy, w tym konsumentowi, uprawnienia do wypowiedzenia umowy nie budzi zastrzeżeń, natomiast uprawnienie to w przypadku Spółki wykracza poza ustawowe upoważnienie do wypowiedzenia umowy dostarczania gazu, a w konsekwencji należy uznać za działanie bezprawne i stanowiące przez to praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zakazaną na mocy art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu (...).

Odnosząc się do drugiej przesłanki, tj. naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, stwierdzić należy, iż ustawa o ochronie (...) nie definiuje pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, stwierdzając jedynie w treści art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. W świetle - powołanego na początku uzasadnienia prawnego niniejszej decyzji - art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie (...) należy przyjąć, że ze zbiorowymi interesami konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta przedsiębiorcy – czyli konsumenta. Stanowisko to potwierdzone zostało również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 12.09.2003r. (sygn.: I CKN 504/01) stwierdził, iż nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy antymonopolowej można wszczynać tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów. Oceniane w niniejszej decyzji działania Spółki odnoszą się do wszystkich jego aktualnych i przyszłych (potencjalnych) klientów, a zatem dotyczą zbiorowych interesów konsumentów.

Uwzględniając powyższy wywód, Prezes UOKIK uznał, że zostały spełnione wszystkie przesłanki konieczne do zakwalifikowania działań Spółki jako praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określone w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i 3 oraz art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie (...). Stosownie do art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po uprawdopodobnieniu w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, że przedsiębiorca narusza zakaz określony w art. 24 w/w ustawy o ochronie (...), a także po przyjęciu zobowiązania przedsiębiorcy do zaniechania zarzucanych im praktyk, jak również do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wskazanym naruszeniom, Prezes UOKIK może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

Analiza przedłożonych przez Spółkę dokumentów i wyjaśnień wykazała, że anco Sp. z o.o. z siedzibą w Jarocinie zobowiązała się do zaniechania stosowania kwestionowanych przez Prezesa UOKIK postanowień umownych, na dowód czego przedstawiła projekty nowych zmienionych wzorców umowy dostosowanych do obowiązującego porządku prawnego. Zobowiązując się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wskazanym przez Prezesa UOKIK naruszeniom, Spółka postanowiła wyeliminować z obrotu z konsumentami niedozwolone postanowienia umowne poprzez wprowadzenie nowych wzorców umów, z których zostały wykreślone kwestionowane postanowienia oraz aneksowanie umów zawartych w oparciu o wzorce zawierające kwestionowane zapisy.

Na podstawie art. 28 ust. 3 w/w ustawy o ochronie (...) Prezes UOKIK nałożył na Spółkę obowiązek wykonania zobowiązania poprzez:

- zaniechanie stosowania we wzorcach umownych kwestionowanych postanowień poprzez wprowadzenia nowych wzorców umowy w stosunku do nowych odbiorców gazu w trybie art. 5 ust. 5 Prawa energetycznego w terminie do dnia 31.07.2013r.

- zmianę, w drodze aneksów albo przy zastosowaniu trybu art. 5 ust. 5 Prawa energetycznego, umów zawartych w oparciu o wzorce zawierające kwestionowane zapisy umów z dotychczasowymi odbiorcami w terminie do 31.12.2013r.
- a na podstawie art. 28 ust. 3 w/w ustawy o ochronie (...) - obowiązek złożenia sprawozdania o wykonaniu zobowiązania nałożonego w pkt I sentencji decyzji w terminie do dnia 15.01.2014r.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Krakowie (31-011 Kraków, Pl. Szczepański 5).

Z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Marek Szarzyński
Zastępca Dyrektora Delegatury

Otrzymują:
1 x **anco Sp. z o.o.** - ul. Św. Ducha 118b, 63-200 Jarocin
1 x a/a